

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

موضوع:

موانع استجابت دعا از دیدگاه قرآن و روایات

استاد راهنما:

خانم دشتی مکان

نویسندگان:

عالیه برازنده ، فاطمه شمسی ،

راضیه احمدی ، راضیه تنگسیری ، فیروزه نظام اسلامی

سال ۱۳۹۷

چکیده

دعا و ارتباط با خدا مسئله‌ای بسیار مهم می‌باشد و یکی از مهم‌ترین راه‌های قرب و نزدیکی به خدا است که اگر در جامعه این ارتباط قوی، و به نحو اکمل و احسن باشد نه تنها مشکلات فردی بلکه مشکلات اجتماعی و بسیاری از مسائل سخت و پیچیده که لاینحل به نظر می‌رسد به آسانی حل خواهد شد. انگیزه و اهمیت انتخاب موضوع این بود که شرایط، آداب و مسائل و مباحث پیرامون دعا بررسی شود. تا با به کار بستن آن به تقویت اراده و برطرف کردن همه‌ی ناراحتی‌ها، غم‌ها، اجابت دعاها به خداوند نزدیک شده و در این صورت است که یک جامعه‌ی آباد و امیدوار خواهیم داشت چرا که دعا چراغ امید را در دل انسان روشن می‌سازد. این پژوهش شامل چهار فصل است، با (کلیات تحقیق) آغاز می‌شود و در ادامه (مفهوم دعا)، (آداب و شرایط دعا)، (تربیت در دعا‌های ائمه علیهم‌السلام) (آثار تربیتی دعا) پایان می‌پذیرد. روش تحقیق مورد استفاده در این پژوهش روش توصیفی بوده و برای جمع‌آوری اطلاعات از روش کتابخانه‌ای استفاده گردیده است.

واژه‌های کلیدی: تربیت، دعا، موانع، آثار، خدا.

فهرست

عنوان	صفحه
فصل اول کلیات	
۱-۱ مقدمه.....	۱
۱-۲ تعریف و تبیین موضوع.....	۳
۱-۳ اهمیت و ضرورت.....	۴
۱-۴ اهداف و فواید.....	۴
فصل دوم ادبیات	
۱-۲ واژه شناسی دعا.....	۵
۲-۲ مفهوم دعا در مورد انسان.....	۶
۳-۲ انواع موانع اجابت دعا.....	۳۴
۴-۲ موانع اجابت دعا.....	۳۵
۵-۲ پانزده اثر دنیوی و اخروی بر ترک نماز.....	۷۳
نتیجه گیری.....	۷۹
منابع.....	۸۱

فصل اول کلیات

۱- مقدمه

اگر پژوهش دقیق و علمی صورت بگیرد، شاید اساسی ترین عامل شقاوت و سعادت انسان در جامعه‌ی بشری اعم از اینکه در جامعه‌ی سنتی یا جامعه‌ی مدرن و پیشرفته زندگی می کند - در یک جمله خلاصه می شود - دوری و نزدیکی فاصله‌ی شناخت از دنیای پیرامونی و ماورای خود می باشد.

دعا عامل حذف این فاصله‌ها است، زیرا در طول تاریخ تمام انسان‌ها و پیروان ادیان الهی به نحوی به دعا احتیاج داشته‌اند، دعا پیوندی میان انسان محتاج و نیازمند مطلق با خدای دانا و بی نیاز مطلق می‌باشد، خدایی که همواره با نیازمندی که به سوی او دست نیاز برمی دارند، بامهربانی و عطوفت و بخشندگی برخورد می کند.

خدایی که به کرامت، فضل، احسان، مغفرت، چشم پوشی، محبت و انس گرفتن با بندگان موصوف است. یکی از راههای ارتباط و انس بندگان با خود را مسئله‌ی دعا مطرح نموده است. در واقع دعا قوی ترین و بزرگ ترین عامل قرب بنده به خداوند می باشد و نیز یک برنامه‌ی عمومی، برای همه‌ی کسانی است که می خواهند با خدا ارتباط داشته باشند، از این راه نهایت پیوستگی، قرب و ارتباط و محبت انسان با معبودش تجسم می شود.

دعا روی آوردن به درگاه اوست که از همه به انسان نزدیک تر، آگاه تر و مهربان تر است. اعتراف به بندگی خدا و اظهار خشوع و خضوع و فروتنی به پیشگاه اوست. برقرار کردن پیوند بندگی میان انسان و خدا است آن گاه که انسان از او غافل و دور گردیده است. وسیله ای برای رسیدن به درجات عالی معرفت و عطایای بزرگ الهی است. ارتباطی خاص با خداوند متعال که بنده خدا را با خود می یابد و به او دلگرم می شود، امید به رفع مشکلات و گرفتاری هایش و بر آمدن نیازهایش و تداوم حیات و زندگیش را در گرو دوستی و معرفت او می داند. دعا پیوند محکمی بین بنده و

منابع:

❖ قرآن کریم

- ۱- دیلمی، حسن، إرشاد القلوب إلى الصواب، ج ۱، ص ۱۴۹، قم، شریف رضی، چاپ اول، ۱۴۱۲ق.
- ۲- لیثی واسطی، علی، عیون الحکم و المواعظ، ص ۵۲۴، قم، دار الحديث، چاپ اول، ۱۳۷۶ش.
- ۳- مجلسی، محمد باقر، بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۷۲، بیروت، دار إحياء التراث العربی، چاپ دوم، ۱۴۰۳ق.
- ۴- صدوق، محمد بن علی، معانی الاخبار، ص ۲۷۱، قم، دفتر انتشارات اسلامی، چاپ اول، ۱۴۰۳ق.
- ۵- بحار الانوار، ج ۶۳، ص ۳۱۴؛ أبو شجاع دیلمی، شیرویه بن شهردار، الفردوس بمأثور الخطاب، ج ۳، ص ۵۹۱، بیروت، دار الکتب العلمیه، چاپ اول، ۱۴۰۶ق.
- ۶- أبو القاسم طبرانی، سلیمان بن أحمد، المعجم الأوسط، ج ۶، ص ۳۱۰، قاهره، دار الحرمین، بی تا.
- ۷- قادری هندی، علاء الدین علی بن حسام الدین، کنز العمال فی سنن الأقوال و الأفعال، ج ۳، ص ۵۰۳، بیروت، مؤسسه الرساله، چاپ پنجم، ۱۴۰۱ق.
- ۸- هیثمی، نور الدین علی بن أبی بکر، مجمع الزوائد، ج ۵، ص ۴۲۳، بیروت، دار الفکر، ۱۴۱۱ق.
- ۹- صدوق، محمد بن علی، خصال، ج ۱، ص ۳۳۷، قم، دفتر انتشارات اسلامی، چاپ اول، ۱۳۶۲ش.
- ۱۰- کلینی، محمد بن یعقوب، کافی، ج ۲، ص ۳۳۴، تهران، دار الکتب الإسلامیه، چاپ چهارم، ۱۴۰۷ق.
- ۱۱- غزالی طوسی، أبو حامد محمد، احیاء علوم الدین، ج ۱، ص ۳۰۷، بیروت، دار المعرفه، بی تا.

۱۲- حلوانی، حسین بن محمد، نزله الناظر و تنبيه الخاطر، ص ۳۷، قم، مدرسه الإمام المهدی (عج)، چاپ اول، ۱۴۰۸ق.

۱۳- منذری، عبد العظیم بن عبد القوی، الترغیب و الترهیب من الحديث الشریف، ج ۳، ص ۱۶۴، بیروت، دار الکتب العلمیه، چاپ اول، ۱۴۱۷ق.

۱۴- صدوق، محمد بن علی، الامالی، ص ۳۰۸، تهران، کتابچی، چاپ ششم، ۱۳۷۶ش.

۱۵- طبرسی، علی بن حسن، مشکاه الأنوار فی غرر الأخبار، ص ۵۰، نجف اشرف، المکتبه الحیدریه، چاپ دوم، ۱۳۸۵ق.

۱۶- ابن طاووس، علی بن موسی، فلاح السائل و نجاح المسائل، ص ۲۲، قم، بوستان کتاب، چاپ اول، ۱۴۰۶ق.

۱۷- علامه حسن زاده آملی، رساله نور علی نور در ذکر و ذاکر و مذکور، ص ۹، نشر تشیع، چ ۲، سال ۱۳۷۱ ش.

۱۸- کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، کتاب الدعاء، ج ۴، ص ۲۵۷، نشر بنیاد رسالت.

۱۹- ابن سینا، الهیات شفاء، مقاله عاشر، فصل اول، ص ۴۳۸، نشر مکتبه آیت الله مرعشی نجفی، قم، ۱۴۰۴ ق.

۲۰- حسن زاده آملی، رساله ذکر ذاکر و مذکور، ص ۱۰۱، نشر انتشارات تشیع، سال ۱۳۷۱ ش.

۲۱- کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، ج ۴، ص ۲۲۰، کتاب دعا، باب التقدّم فی الدعاء، نشر بنیاد رسالت با ترجمه جواد مصطفوی.

۲۲- حسن زاده آملی، رساله وحدت از دیدگاه عارف و حکیم، ص ۴۲، نشر فجر، سال ۱۳۶۲ ش.

۲۳- حسن زاده آملی، رساله ذکر، ذاکر و مذکور، فصل ۶، ص ۶۲، نشر انتشارات تشیع، سال ۱۳۷۱ ش.

٢٤- امام على (عليه السلام)، نهج البلاغه، حكمت ٣٦١، ترجمه محمد دشتي .

٢٥- كليني، محمد بن يعقوب، اصول كافى، ج ٤، ص ٢٤١، كتاب دعا باب اجتماع فى دعا، نشر بنياد رسالت، با ترجمه جواد مصطفوى.

٢٦- كليني، محمد بن يعقوب، اصول كافى، كتاب دعا باب اجتماع فى دعا، ج ٤، ص ٢٤١، نشر بنياد رسالت، با ترجمه جواد مصطفوى.

٢٧- حسن زاده آملی، رساله نور على نور، ص ١٠٧، انتشارات تشيع، سال ١٣٧١ ش.

٢٨- حسن زاده آملی، رساله نور على نور، ص ١١١، انتشارات تشيع، سال ١٣٧١ ش.

٢٩- حسن زاده آملی، رساله نور على نور، ص ١٠٠، انتشارات تشيع، سال ١٣٧١ ش.

٣٠- حسن زاده آملی، رساله نور على نور، ص ١٠٢، انتشارات تشيع، سال ١٣٧١ ش.

٣١- الأمالی، محمد بن النعمان البغدادي (الشيخ المفيد) (م ٤١٣ ق) ، تحقيق : حسين أستاذ ولي و على أكبر الغفارى ، قم : مؤسسه النشر الإسلامی ، ١٤٠٤ ق ، دوم .

٣٢- الأمالی، محمد بن على ابن بابويه القمى (الشيخ الصدوق) (م ٣٨١ ق) ، تحقيق : مؤسسه البعثه ، قم : مؤسسه البعثه ، ١٤٠٧ ق ، اول .

٣٣- بحار الأنوار الجامعة لدرر اخبار الأئمة الأطهار (عليهم السلام) ، محمد باقر بن محمد تقى المجلسى (العلامة المجلسى) (م ١١١١ ق) ، بيروت : مؤسسه الوفاء ، ١٤٠٣ ق ، دوم .

٣٤- التمهيد ، محمد بن همام الإسكافي (ابن همام) (م ٣٣٦ ق) ، تحقيق : مدرسه الإمام المهدي (عليه السلام) ، قم :
مدرسه الإمام المهدي (عليه السلام) ، ١٤٠٤ ق ، اول .

٣٥- الخصال ، محمد بن علي ابن بابويه القمي (الشيخ الصدوق) (م ٣٨١ ق) ، تحقيق : علي أكبر الغفاري ، بيروت :
مؤسسه الأعلمي ، ١٤١٠ ق ، اول .

٣٦- الأمالي ، محمد بن علي ابن بابويه القمي (الشيخ الصدوق) (م ٣٨١ ق) ، تحقيق : مؤسسه البعثه ، قم : مؤسسه البعثه
، ١٤٠٧ ق ، اول .

٣٧- بحار الأنوار الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار (عليهم السلام) ، محمد باقر بن محمد تقى المجلسي (العلامة
المجلسي) (م ١١١١ ق) ، بيروت : مؤسسه الوفاء ، ١٤٠٣ ق ، دوم .

٣٨- الكافي ، محمد بن يعقوب الكليني الرازي (م ٣٢٩ ق) ، تحقيق : علي أكبر الغفاري ، بيروت : دار صعب و
دارالتعارف ، ١٤٠١ ق ، چهارم

